

BAROMFIAK

MÉHÉSZET ÉS SELYEMTENYÉSZTÉS.

BAROMFI-, MÉH- ÉS SELYEMTENYÉSZTÉSI SZAKLAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET BAROMFI-, MÉH- ÉS SELYEMTENYÉSZTÉSI SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓBAN.

Előfizetési ára: Egész évre 2 forint.

Szerkeszti:
HREBLAY EMIL
m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, üllői-ut (Köztelek).

Az országos magyar gazdasági egyesület és a baromfitenyésztési szakosztály tagjai tagdíj fejében és a „Köztelek“ előfizetői ingyen kapják. A baromfitenyésztési szakosztály tagdíja egész évre 2 frt. — Az orsz. magy. gazd. egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A „Köztelek“ előfizetési ára egész évre 10 frt.

Az okszerű baromfitenyésztésről.

Hazánkban a baromfitenyésztéshez a szükséges alapfeltételek adva vannak; mert *honi fajtánk gyors fejlődésű, kiválóan jó tojóképességű és sem az időjárásra, sem pedig a takarmányra nézve nem támasztul nagy igényeket*; nagy hiba azonban, hogy nálunk — egynehány háziasszonyt kivéve — egyedül csakis az képezi a baromfitenyésztés tudományát, hogy napjában egyszer-kétszer takarmányt kell nekik adni, hogy hazatartsanak és hogy időnként az állományt meg kell olvasni, nehogy megboszulatlanul maradjon a héja, vagy a szomszéd.

Baromfitenyésztésünk ügye kisebb mezőgazdáink kezébe van letéve, ők részesülnek a baromfitenyésztés legnagyobb áldásaiban s őket segíti az ki a bajból leggyakrabban; szomorú tapasztalati tény tehát az, hogy be kell vallanunk, miként: ha kiszagdáink gazdaságuk egyéb ágaival is oly keveset törődnek, mint a baromfitenyésztéssel és állatállományuk többi egyedét is oly kevésbé vennék, mint a mily kevésbé a baromfiakat veszik, ugy bizonyára rövid idő alatt koldusbotra jutnának; — pedig, ha kiszagdáink a baromfitenyésztést számottevő gazdasági ágának tekintenék: bizonyára rövid egy pár év alatt azon öröndetes tapasztalati tehetnének, hogy az ennekelőtte ugyszólván semmibe se vett baromfiállományuk révén nemcsak nyomasztó adójukat birják kifizetni; de sőt még azt is elérhetik, hogy a mostaninál sokkal kedvezőbb élelmezési viszonyok mellett háztartásuk kiadásai-ból legalább is egyharmadrészt biztosan megtakaríthatnak.

A baromfitenyésztés hasznát ugyanis nagyban lehet az észszerű gondoskodással és a tenyésztési alapismeretek tudásával fokozni; mert kétségtelen tény, hogy minél jobban ért valaki a tenyésztéshez, annál nagyobb hasznot várhat belőle.

A remélt nagyobb előnyt azonban csakis ugy biztosíthatják maguknak kiszagdáink, ha a gazdasági baromfitenyésztés eszméjével megbarátkoznak; mert a baromfitenyésztés is csak akkor jár haszonnal, ha azon időszakban érvénye-

sül terményük, mikor legmagasabb árt fizetnek érte.

Ha például a tojás értékesítése végelt tenyésztünk, akkor főként arra törekedjünk, hogy tyukjaink bőven lássanak el bennünket tojással abban az évadban, midőn a tojásnak legmagasabb ára van, vagyis október hó derekától hús-véig. Ha öreg tyukjaink vannak: ezek rendszerint október közepe táján kezdenek el kotlani, tehát ezektől — ha őket megkottani hagyjuk — három hónapon át nem számíthatunk tojásra; miért is az ily tyukok tartása — ha főként a tojástermelésre vagyunk utatva — nem jár olyan haszonnal, mintha oly fiatal tyukokat tartunk, melyek ugyanazon év első hónapjaiban keltek, mert a míg gyorsan fejlődő magyar fajtánk már július és szeptember hónapokban megkezdik a tojást rakni és rakják ezt kellő gondozás mellett egész télen át. Ime tehát: ha idejében akarunk tojást eladni, akkor azon kell lennünk, hogy május előtt kikeljenek a kis csirkék; mert a májusi kis csirkétől hiába várunk január előtt eladható tojást.

Ha nem tojáskereskedelmi szempontok vezérelnek, hanem piacra tenyésztünk, vagyis a baromfiakat husuk kedvéért tartjuk: akkor figyelembe kell vennünk azt, hogy a nyári évadban vágas alá került apró jószág ugyszólván csak háztartási czikk; mert rendes viszonyok között a piacon nem jól értékesíthető; arra kell tehát törekednünk, hogy akkor vihessünk a piacra fiatal baromfit, mikor az ott még csak ujság-számba megy.

Szerintem ez a baromfitenyésztés kétszer kettője és ez a gazdasági baromfitenyésztés alapja.

Ezen alapra kell fektetnie minden kiszagdának baromfitenyésztését, hogy az abból remélhető legnagyobb hasznot élvezhesse.

Tekintsük példaként Franciaországot, hol a baromfitenyésztés oly szakértelemmel gyakoroltatik, hogy félannyi baromfilétszámmal, mint a milyen a mienk, kétszer akkora a kiviteli kereskedelmük, mint a mekkora a mienk.

Csak a kezdet nehéz! ha egyszer a jég meg lesz törve, akkor a további előmenetel ugyszólván magától fog menni; mert a melyik kiszagda egyszer élvezni fogja tudása gyümölcsét, az nem fog többé visszamenni oda, honnét kiindult.

Krenedics Ferencz.

A vándor tyukólakról.

Miután személyesen meggyőződtem arról, hogy Hauer Géza földmivesiskolai igazgató ur által szerkesztett kotlós borítók és vándor tyukólak alkalmazásával a baromfitenyésztést *mezőgazdasági baromfitenyésztéssé* lehet kiegészíteni s nagyobb arányokban üzni, s ezen tenyésztési eljárások igen praktikusnak hasznosnak találtam, felkértem az igazgató urat, hogy *tenyésztési módját* ábrákkal illusztrálva legyen szives lapunkba közölni. Az igazgató ur — nagymérvű elfoglaltsága dacára — szives volt felhívásomnak eleget tenni s az alább egész terjedelmében közölt levélben írja le tenyésztési módszerét.

Az igazgató urnak szivességéért lapunk olvasói nevében, valamint a magam részéről is köszönetünket fejezem ki.

A levél a következő:

„Igen Tisztelt Szerkesztő Úr!

Szives felhívásának engedve, a vándor tyukólakról és azoknak kezeléséről kívánt közleményt nagyon szivesen küldöm meg, bár most sokkal nehezebben nyulok a tollhoz, mint akkor, mikor az ezekkel való kezelést megkezdtem. Oka ennek az, hogy ma már mint tapasztaltabb baromfitenyésztő sokkal inkább érzem kicsinyiséget azon sok mindenféle tényezővel szemben, a melyek egy sikeres és haszonnal kezelt baromfitenyésztésnek kívánalmái.

Nem maga a tenyésztés az, mit én neheznek tapasztaltam, mert 1—2 tyukalja csibét, mondjuk talán 10-ét is különböző időszakokban felnevelni oly könnyű, hogy ezt a mindennapi élet tapasztalatai szerint a legegyszerűbb körülmények között is tud. Én is így voltam vele, a kicsinyben való tenyésztés sikerei felbátorítottak arra, hogy Ikarus szárnyaira kelve röpköljek magasan. Tenyészték baromfit sokat, halomszámra, olcsón, mert hiszen ez oly könnyű dolog, hogy csak akarni kell és minden menni fog. Ezen elvből kifolyólag nem ösmerve még azon előnyöket, a melyeket baromfitenyésztés szempontjából egy^{re} majorudvar nyújt, a hol a hihetlenségig érzékeny baromfi védve van szél, meleg, hideg, hóvizatar és az apró legyek (moskitók) milliárdjai ellen, mikor ezek mind oly természetszerűleg megvannak, azt hittem

hogy csak akarni kell, le kell küzdeni az ólak ellenségeit, le a kottlósók haragját, olcsón óriási eredményeket lehet érni el.

Ezek voltak azok az elvek, amelyek engem arra vezettek, hogy szűk baromfiudvar keretéből engem ki a mezőre, a szabad természet ölére vezérlek, annál is inkább, mert olvasva a francia rendszerű vándortyukólakról, czélul tűztem ki azt az irányt, amely hivatva van a tyukászatot mezőgazdaságilag kezelt állattenyésztéssé fejleszteni. ahol hasznost a kellemessel egyesítve a mezőgazdának a mellett, hogy szép jövedelmi forrást nyújt, kint a gazdaságban rovar pusztítása által egy szebb jövőt ígér.

Nem is csalódtam, reményeim mind teljesültek, vándor tyukólaim mind sikerültek, örömmel eflőlött határtalan is volt és az ma is, marad is mindég, mert meggyőződtem róla, hogy ily uton-módon a baromfitenyésztésnek egy szebb jövőhöz vezető utat lehet megnyitani, ha azonban mégis visszapillantva a multakra, sok csalódásaimat elmondom, teszem azt azért, hogy az én csalódásaimon okuljanak mások is.

Az apró legyeken (moskitók) kívül ezek azok, amelyek a tenyésztést nehezé és költségessé teszik. Az ezek ellen való védekezés szokott a legköltségesebb lenni és hogy mégis, mindennek dacára a baromfitenyésztésnek nagyban kezelését melegen ajánlom, oka az, hogy ahol a kellő feltételek megvannak, ott minden gazdára nézve egy szép jövedelmet hozó tenyésztési ág fog lenni.

Hosszas, több évi tapasztalatok után arra a meggyőződésre jutottam, hogy ha én a vidéken a következő módon kezelem a baromfitenyésztést, az nekem szép sikereket nyújt: a mellékelt minta szerinti borítókat, melynek magassága 0·8 m., mélysége szintén 0·8 m., szélessége 0·74, a rácszatnak készített lécznek egymástól távola 5 cm., oly helyeken, egymástól 30—40 m. távolságra állítom fel, ahol szélről, verőfényes naptól eléggé védett hely van, a térség gyöpös és fás s ezekben helyezem el a tyukokat csibéivel, úgy, hogy a tyuk egész nap a borító alatt marad, itt a csibék szép eredménnyel fognak tenyészni, ügyelni kell csupán csak arra, hogy a borító éjjelre eléggé sűrű sodronyrostélyllyal legyen ellátva,

csak esetről-esetre lesz egyik helyről a másikra átvive. Ebben a baromfigondozónak is van egy kis szobája, hol az ebben elhelyezhető mintegy 400 darab csibét állandóan őriznie kell. Ezt oly helyeken kell felállítani, ahol vagy nagy kukoriczablák, rétség vagy fák vannak, ahol ők enyhülő helyet találnak. Ennek méretei következők:

Ól magassága	1·70 cm.
„ szélessége	3·30 „
„ mélysége	4·20 „
Kerekek magassága	0·48 „
Fészkek	0·40 „
„ szélessége	0·34 „
„ mélysége	0·54 „
Kisebb fészkek magassága	0·40 „
„ „ szélessége	0·33 „
„ „ mélysége	0·54 „
2 kisajtó szélessége	0·49 „
Nagyajtó a majoros fülkéjéhez : szélessége	0·70 „
Fülke szélessége	0·90 „

Hogy csak ily rövidesen mondhatom el a vándor tyukólaakra vonatkozókat, tekintse felügyelő ur annak, hogy most aratás ideje lévén nagyon sok a teendőm.

A vándor tyukólaiknak az a nagy előnye van, hogy azokat könnyű szerrel lehet szállítani oda, hol pl. a rovarpusztításnak elejét akarjuk venni, vagy oly helyre, hol a tyukok védve vannak úgy az apró legyek (moskitók), mint a nagy hőség ellen.

Az apró legyek ellen úgy szoktunk védekezni, hogy a tyukokat nem sűrű bozótos, hanem fás, ritkás helyre viszzük, hol a szél a fák között könnyen átfújhat s elhordja a moskitók milliárdjait, természetesen nem értve nagy szelet, mert ez a baromfiaknak is árt.

Egy másik előnye e rendszernek az, hogy a tyukok a koei tájéknál egy fegyveres ember által könnyen megvédhetők a ragadozók ellen.

A koei belseje akként van készítve, hogy az egyes részek, anélkül, hogy szegeket kellene kihuzni, könnyen szét és kisedhetők, mert szegek helyett lehajtható kapesok vannak s ez nagyon megkönnyíti a koei belső részének tisztogatását.

Hauer Géza.

Kottló borító.

És még mielőtt a vándor tyukólaik kezeléséhez szükséges rendszert elmondanám, el kell, hogy mondjak egyet-mást, oly dolgokat is, amelyek a nagyban baromfitenyésztésnél, kell, hogy figyelembe véssenek.

Ha az ember a természet ölében működik, kell, hogy annak törvényeivel is számoljon, így van ez a baromfitenyésztésnél is, mert a míg én a természettől védett helyeken, minden ellenségtől könnyen medvédett téren üzöm a tenyésztést, addig károkat noha néha érzékenyeket is csak akkor szenvedek, hatalán nem voltam eléggé óvatos az egyes ólakba betévedő ragadozókkal szemben.

Egészen másképp áll azonban a dolog egy nagyban tenyésztőnél, mondjuk mezőgazdaságilag kezelt tyukászatnál, mert itt amint én nagy mennyiségű baromfit életre hoztam, és hogy úgy mondjam egy nagy területen nyüzsgő életet hoztam létre, a számos betegségeken kívül, amelyek a tömegben aránylag nagyobb pusztításokat szoktak véghez vinni, azonnal ott teremnek és pedig óriási nagyszámban, váratlanul a ragadozóknak mindazon válfajai, amelyek a baromfiakkal szivesen táplálkoznak.

hogy a kártékony férgek benne kárt ne tehesenek, ha pedig az időjárás nedves, hűvös, jó puha szénával legyen alájuk almozva, esetleg a borító eleje szél elleni védelmül be legyen takarva.

Ha sok tenyészanyagot kell tartani, úgy legezelszerűbb, egy ábra szerinti vándortyukólat szerkeszteni, amelyben 20 darab törzsállat könnyen elfér. Itt is ügyelni kell arra, hogy zivataros időben vagy pedig melegben a baromfiak oly helyen legyenek elhelyezve, ahol ez ellen védelmet találnak. Ennek méretei következők:

Ól magassága	2— méter
„ szélessége	1·6 „
„ mélysége	3·2 „
első kerekek magassága	0·50 „
hátsó „ „ „ „	0·70 „
fészkek magassága	0·35 „
„ szélessége	0·40 „
„ mélysége	0·37 „
ajtó szélessége	0·70 „

az ülő rudak 0·40 m.-nyire vannak egymás fölött.

A mezőgazdasági tyuktenyésztésnél szükség van egy növendék vándoróra is, amely

Tojáselárusítás suly szerint.

Tagadhatatlanul örvendetesen fejlődik a baromfitenyésztés minden ága, csak a tojás értékesítésénél, az elárusítás módja változatlanul megmaradt a régi darab, vagy bizonyos szokásos ládák szerint; míg más élelmi szerek már rég suly szerint áraltatnak, ezen árusítási mód egyuttal támpontot nyujtván az eladó áru minőségének meghatározására is.

Általánosan ismert dolog, hogy a tojás mentől nagyobb, annál többet ér, nemcsak mert összmasszája több, de azért is, mert alapos vizsgálatok után kilesz derítve, hogy nagy tojások héja vékonyabb, mint a kisebbeké és így a nagyoknál több tápláló anyagot vesz a vevő, viszonyítva a héjhoz, mintsem a kisebbeknél. Ez az oka, hogy a kereskedők a kivitelre szánt tojásokat szortirozzák, azaz a nagyokat külön válogatják és az angol piacokra viszik, míg a kisebbeket a belföldön árusítják el, míg általános szokás lévén a tojást tekintet nélkül minőségére darabszám venni.

A francia gazdák a szortirozást maguk végzik és pedig egy rosta alaku szerszám segítségével, mely minden bizonyos nagyságon aluli tojást keresztülereszt és a nagyobbakat felfogja, — de ezen mód is biztosság tekintetéből, messze elmarad a suly szerinti meghatározástól. Ha ez általánossá lesz, amint hogy a külföldi kereskedelem arra törekszik, befolyása a tenyésztésre csak — üdvös lehet, mert a gazda mindenesetre törekedni fog azon tyukfajtákat tenyészteni, melyek amellet, hogy jó tojók, azaz sokat tojnak, tojásuk nagysága

által is kitűnnek, az eddig Hamburgban, mint a tojáskereskedelem egy főgőcpontján eszközölt mérések alapján:

I. osztályuak a spanyol tyukfajták,
13 ² / ₃ drb tojás nyom	1 kg.
II. osztályuak az Olasz, Lafléch, Crér-Ceur és 14 ² / ₄ drb tojás nyom	1 "
III. osztályuak a Brahma, Cochin, Plimut, Langszhán, Wyandostes és Honelan fajták, 15 ⁵ / ₁₃ drb tojás nyom	1 "
IV. osztályuak a Pádúai, Brabanti fajták, 16 ² / ₃ drb tojás nyom	1 "
V. osztályuak más közönséges fajták,
20 drb tojás nyom	1 "

Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő ur, pontos mérésekkel állapítván meg a gödöllői m. kir. baromfitenyésztő-telep és iskolában tenyésztett baromfifajták tojásainak súlyát, azt a gazdák érdekében állónak tartjuk itt közölni: ezen mérések szerint a Plimut és Langszhán-tojásokból egyre-másra 19 darab megy egy kilóra (válogatás nélkül); míg a hamburgi mérések szerint csak 15⁵/₁₃ darab, ezen kedvezőtlen eltérés azonban csak látszólagos, mert Hreblay ur kutatóján ezen nagy eltérés okait, a tojásokat, megválasztva külön a nagyokat is megmérte, midőn egy kilóra csakis 15 drb tojás ment. *Ugylátszik tehát, hogy a hamburgi mérések is kiválasztott nagy tojásokkal eszközöltettek.* Különbösen Hreblay felügyelő ur intézkedett, hogy ezentúl a gödöllői tenyésztésben a tojásmérések havonként pontosan eszközöltessenek.

A viszonyoktól, melyek közt a tenyésztő gazdálkodik, függ annak észszerű elhatározása, csak tojáseladást, vagy baromfitenyésztést is akar-e üzni és aszerint fogja csak a nagyot és sokat tojó tyukokat tenyészteni, vagy pedig inkább a test fejlődésre fog nagyobb súlyt helyezni, habár csekélyebb tojóképeséggel. Fő dolog, hogy a tenyésztő öntudatosan válassza meg irányát, erre pedig egy fontos lépés lesz megtéve, a súlyszerinti tojásárulás behozatalával.

Y. Y.

A tengerinek tojasegyenértéke.

A szokatlan cím alatt egy nagyon egyszerű dolgot vagyunk megmagyarázandók — a párolt tengeri etetését.

Hasonlítsuk össze a gabonaszem összetételét a tojáséval s *elméletileg* arra a tényre jövünk, hogy karikacsapás módjára jelenthetjük ki, egy tojás előállítására ennyi megennyi gabonaszem szükséges. Ma, midőn dr. Schenk világra szóló teoriáját világnak eresztette, a fentebbi állítás már senkit sem lephet meg.

Feltéve, hogy a magból semmisenem fordítatik a tyuk testének szükségletére, a kikalkulált gabonahányad a tojás egyenértékét képezi.

Ez mindenki előtt világos.

Dehát az elméleti számításnak nem igen volna gyakorlati értéke, mert az ekvivalens kisebb kaliberű lenne, mint a mily mélyen a kukoriczás zsákban kotorászunk, azért hagyjuk is sutba a szürke teoriáját, mely a tenyésztőt amugy sem érdekelné, hanem beszéljünk arról az *igazi szemestakarmány-szükségletéről*, mely tojásprodukcziókhöz kívánatos.

A tárgy megvitatására saját tapasztalatomat hozom elő, az meggyőző. A szemestakarmány mennyisége függ attól, minő magot etettek, mily alakban kapják a tyukok (áztatva, főve, örölve stb.) végre a tyukfajától, mely hivatva van a szemet tojássá átváltoztatni. A tyuk tojástermelő képessége függ ezentúl annak *korától* s tojás idejétől is.

Végre is a tojó tyukot tojásgyártógépnek tekintem, melynek munkaképessége egy sereg mellékkörülménytől függ.

Az esélyek daczára, azonban a tojásprodukczió mégis egyenletes, föltéve, hogy *egykoru, egyfajtájú* állatokkal birunk, melyek egy tojó-

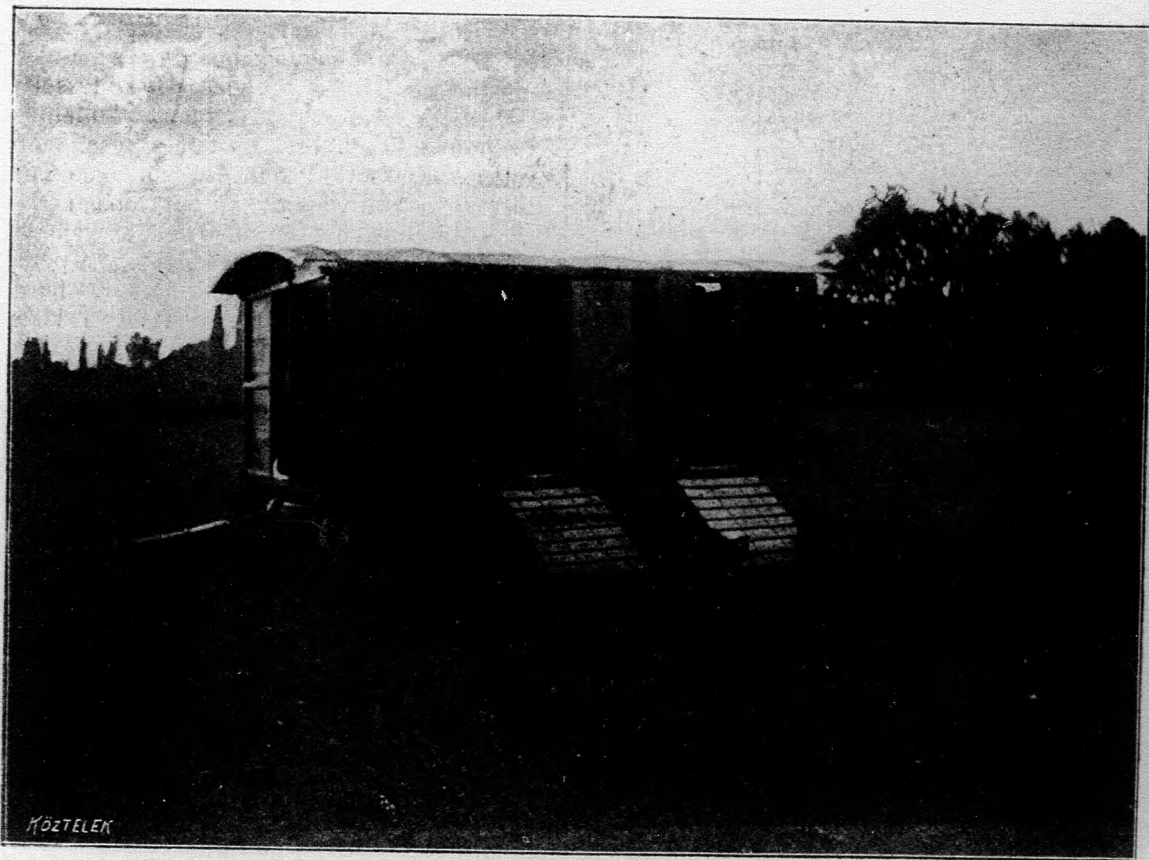

Vándor tyukól belseje.

periódusban tojnak. A kérdést megoldandó februárban, meleg helyen (istállóban) tartottam egyéves *Hamburgjaimat* s kukoriczával etettem azokat.

Megengedem, hogy az elnyert eredmények nem abszolút értékűek, miután a kukoriczának tojasegyenértékét csak speciális esetben tüntetik elő, de miután hasonló eset a gyakorlatban számtalanszor adhatja elő magát egész

véletlenül, — hasznos utmutatásul szolgálhatnak. Megjegyzem még, miszerint a tojásprodukczió különböző volt, aszerint amint a kukoriczát *párolva*, vagy *nyersen* adtam tyukjaimnak. Targyaljuk a két etetési módot egymástól elkülönítve: Január hó végével, egyéves 18 tyukot s két kakast különíttem el s csakis *csinkvántinó*, szemes *nyers* kukoriczával etettem őket. Felettem velők 100 kilót.

Vándor növendéköl.

Ugyanabban az időben, ugyanannyi, ugyanolyan Hamburgfajta tyukot-kakast más helyiségben különítettem el s azokkal is ugyanannyi kukoriczát ettettem fel, *csak hogy ezek eleségét pároltattam.* Annyit szórattam eléjük, amennyit meg tudtak enni.

De már a tojásprodukczió más-más volt!

Először is a 100 kiló nyers kukoriczám 34 napig tartott, ám a pároltat megették 30 nap alatt.

A nyersét fogyasztók naponta átlag 148 grammot emésztettek, az utóbbiak bizony többet: 166 grammot. Ez kétséget kizárólag mutatta, hogy tyukjaim a párolt kukoriczát jobban szerették, mint a nyersét.

Ebből most azt lehetne következtetni, hogy a nyers tengerinek adandó az előny.

Igen ám, csak hogy a jobb emésztés a szaporabb tojásban találta meg vízhangját.

Bizony a nyersfogyasztók 34 napjuk alatt csak 250 tojást adtak, holott a pároltat evők 30 napjuk alatt 273-at tojtak. A tojásprodukczió tehát 10%, az időnyereség meg közel 12% nyereséget mutat. Mindenki beláthatja tehát, hogy a párolt kukoricza mellett kettős hasznunk van, először időt nyerünk, mert a párolással a tyukok hamarabb rojnak le tojásadójukat, másodsor jobban használjuk ki az eleséget, mert a tyukok többet tojnak. Ha mi 25 tojással többet s azt 4 nappal előbb kaphatjuk 100 kiló párolt kukoriczával, eliheti bárki, hogy a párolás költsége bőven megvan térítve.

Elmondom, a párlás hogy történik, nagyon olcsón? A sertések takarmányát párolandó egy *Ventky*-féle fűlesztőt vettem, melyben a tyukok kukoriczáját két izben — a hó elején s közepén — megpároltattam, szót sem érdemlő csekélyesü tüzelő anyag felhasználásával.

Mit következtethetünk kísérletemből? Először azt, hogy a tengeri nagyon is jó táplálék tojásprodukczió céljából, másodsor, hogy a tengerinek átlag olcsó ára s a tojás drágasága mellett, a figyelmes tenyésztő szép haszonra tehet szert, főleg, ha a teagerit párolva adagolja. Ennek daczára miért van, hogy tenyészdéinkben alig találkozunk valahol a tojóttyukoknak párolt tengerivel való etetésével, pedig előnye szembeszökő, ez kétséget nem szenved? Tán azért, mert az abszolút haszonról a gazdák ninesenek meggyőződve. Nagyon örülnék, ha sorainkon buzdulva, néhány tenyésztő kísérletet tenne ez irányban. Megvagyunk róla győződve, szomszédjai csakhamar követnék példáját s a baromfitenyésztés észrevétlenül lendülne azon a vidéken, — az elesodálkozott emberek azt sem tudnák, minek köszönjük azt. *Jankó Szilárd.*

Baromfitenyésztők tanácsadója.

(*Julius havi teendők a baromfiudvarban.*)

Julius a nagy hőség hónapja, tehát főleg a higiénikus óvintézkedésekre fektessük a főszólyt. A takarmány legyen egészséges, felrészítve, a baromfiudvar arnyékot is nyujtson, pázsitja is legyen, mert a tenyérkopaszág, zárt baromfiudvarnál esömörletesebb látvány tenyésztő előtt nem létezik! Friss, tiszta ivóvíz mindig álljon szárnyasaink előtt. A baromfiudvar s ölüléktől s parazitáktól mentes legyen. Tán sokat kívántunk egy lélekzetre, de nyugodjunk bele abba, hogy ez minden veszedelmet megelőző követelmény.

A pulykák kiköltetése e hónappal éri végét, a jércék ismét tojni kezdenek.

A kis pulyka-fiókok oly sokszor megismételt *veres* hányását figyeljük s annak megtörténte előtt nehogy a piczinyek megázzanak, mert mind elpusztul.

A ludakat a hó elején szokás koppasztani, csak hogy előbb vagy fűrészszük, vagy mossuk tisztára őket, aztán száraz, tiszta

szalmán hadd száradjanak meg. A piszkos tollat a kereskedők kifogásolni szokták.

Persze a kacsák is vedlenek — ilyenkor van legnagyobb szükségük tiszta ivó s fürdővizre. Azokat a kacsákat, melyek már nem tojnak többé — kopaszszuk meg.

A kis kacsáknak a képzelhető változatos eledelt nyujtsuk — attól nőnek vigan.

Szerezzünk hát nekik földi gilisztát, különféle csigát, ha az nines, a tiszta paczal is járja.

Aztán nagyon hálásak a kukoriczakorpa s árpadara tésztaja iránt is, melyet aludt, vagy lefőlőzött tejjel gyurtunk össze.

A salátának meg igen nagy kedvelői.

Jól teszszük, ha néhány tyukot elültetünk. Az alóluk kikelt csirkéket meg a tarlóra eresztjük augusztusba — hadd böngésszenek.

Akinek költető gépe van, az már most kezdi gépét tisztogatni, kimosni, hogy az őszi költetést megkezdje s produkálja a *mindzszen-tek* s *karácsony* ünnepekre a rántani való csibét.

A márciusi csibék s kacsák hizlalása folytatódik.

Aki szeret a *lapin* tenyésztéssel foglalkozni, annak eszébe juttatjuk, hogy julius főleg a *zöldtakarmányozás* hónapja. Ám a kicsinyekkel bíró anyáknak reggelenként ne mulasztja el egy-egy marék zabot is adni. A takarmányt akár zölden, akár szárazon adhatja, csak nedves s erjedt ne legyen az! Ha a füvet eső érte volna s nedves, akkor tanácsos azt szénával keverve adagolni. (+)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

1. kérdés. Kérem szíveskedjek velem tudni, vajjon a mesterséges kotláshoz való jó gépet, hol lehet kapni, egyszersmint igen megköszönném, hogyha az ily gépek feletti tapasztalását vagy nézetét felvilágosításként tudtomra hozná.

2. kérdés. A „Baromfiak” egyik számában a géppel való tömés előnyeit olvasva, igen kérem szíveskedjenek b. lapjukban tudatni, melyiket lehet legelőnyösebben használni, illetve melyik legjobb, ugyszintén hol kapható?

Feleletek.

Költőgépek beszerzése. (Felelet az 1. sz. kérdésre.) A költőgépek használata csak ott indokolt, ahol a költőgéppel való költéssel párhuzamosan természetes uton is költetnek. A költőgépből kikelt csibék felnevelése, természetes anyá, az az kottló nélkül igen nehéz s így ha a költőgéppel párhuzamosan kottlót is ültetünk, a felnevelés nehézségein könnyen túl teszszük magunkat. Hogy példával éljek, elmondom a gödöllői m. kir. baromfitenyésztőtelep és iskolánál a f. évben kísérletképpen eszközlött költőgéppel való költésnél tapasztaltakat.

Az 50 drb tojásra berendezett *Biedermann*-féle villamos hőszabályozóval ellátott költőgéphe 3 izben lettek ez idén tojások elrakva, első izben a gépbe való tojás elrakás alkalmával kottlók nem lettek megültetve azon ezéltől, hogy majdan a gépből kikelt csibék alájok adhatók legyenek s így a gépből kikelt csibék anyá nélkül lettek felnevelve, természetesen nagy utánnézéssel és bajjal s mindannak daczára sok elhullott közülök. Másodizben a gép petroleumos lámpája a költés második hetében elromlott, a tojások a lámpajavítás ideje alatt részben meghültek s így a költés eredménytelen lett, mert az 50 db tojásból alig jött ki 7 db csibe. Ezek egy kottló alá tétettek s fellettek nevelve.

A harmadik költésnél 50 db tojás és ugyanakkor néhány kottló is meglelt ültetve. A gépből 27 csibe kelt ki ugyanaz nap, midőn

a kottlók alól is kelti kezdtek a csibék. A rossz kelésnek a tojásaira képtelensége volt az oka, mert ugy a gépben, mint a kottlók alatt 40% tisztán maradt a tojás. A gépből kikelt csibék a kottlók alá osztattak szét és lábaikon megletek jegyezve. A természetes kottló alól kikelt és a gépből kiszedett csibéket összehasonlítva, már az első perczen nagy különbséget lehetett észrevenni. A gépből kelt csibék kisebbek és gyengébbek voltak. Hogy felnevelésük alatt minő tapasztalatokat fogunk szerezni, az a jövő titka, mivel a költés a mult héten történt. Mindenesetre azonban az összehasonlító felnevelést nagy figyelemmel fogjuk kísélni, annál is inkább, mert valamennyi csibe egyidős tojásból kelt.

Már most mondhatjuk azonban, hogy a költőgép legfeljebb arra jó, hogy *piaczi árut állítsunk vele elő, de arra még gondolni sem lehet, hogy a gépből kelt csibékből fajállatokat, illetve tenyészállatokat neveljünk.*

Ezek után, ha költőgép beszerzését mégis elhatározni méltóztatnék, tessék *Biedermann Károly urhoz Kolozsvárra* fordulni, ki költőgépeinek leírásáról és áráról szívesen ad bővebb felvilágosítást. —bl.—

Felelet a 2. sz. kérdésre. A legjobb tömőgép a *Compressziva* nevű, melyet Igali K. Olga urnő (Harasztí Pestmegye) szíves közvetítése útján lehet beszerezni. Részletes utbaigazítással is a nevezett urnő szívesen szolgál.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tejszövetkezetek működése a baromfitenyésztés terén. Az országos tejjgazdasági felügyelőség vezetője, *Nagy Vince* m. kir. felügyelő, a következő körlevelet intézte a felügyelete alatt álló tejszövetkezetek igazgatóságaihoz: Igen tisztelt igazgatóság! A falusi tejszövetkezetek I. országos értekezletén a tojásgyűjtés és értékesítés, valamint a baromfinemesítésről tartott előadás és az ugyanakkor elfogadott határozati javaslatok kapcsán több tejszövetkezet elnöksége azon kérdéssel fordult hozzám, hogy az előadónak teljes czímét közöljem; jelen körlevelemben tehát az összes igen tisztelt tejszövetkezetek igazgatóságainak tudomására hozom, hogy ezen, valamint az ország baromfiköztenyésztését érintő összes ügyek ellátója *Hreblay Emil* állattenyésztési kerületi m. kir. felügyelő ur (székhelye Budapest, földmívelésügyi miniszterium, III. em. 113. ajtó). Amennyiben tehát a t. szövetkezetek az I. orsz. falusi tejszövetkezetek értekezletén elfogadott határozati javaslatokhoz képest üzemi-kelet tojásértékesítéssel és a baromfiállomány nemesítése végett fajakasok csere után való beszerzésével kiegészíteni óhajtának, forduljanak kérdéseikkel e tekintetben egyenesen *Hreblay Emil* felügyelő urhoz, aki akár levélben, akár szükség esetén a helyszínen a kellő utbaigazításokat és az értékesítésre vonatkozó tudnivalókat is a legszívesebben közölni fogja. Tekintve azt, hogy a tojásértékesítés, különösen azon szövetkezetek működési területén, melyek a fogyasztó piacoktól távol állanak, szép haszonnal fog jární, kívánatos, hogy ezen intézmény mielőbb megvalósuljon.

Budapest, június 8. Tollvásár. (Propper H. jelentése.) A medárdnapi tollvásár igen élénk volt. A felhozott 170,000 kilogramm toll már a vásár első napján elkelt. Külföldi vevő kevés volt, daczára ennek kevésnek bizonyult a felhozatal. Árak: *tépett*: igen finom 156—160 frt; finom 120—135 frt; középfinom 100—118 frt; közönséges durva 20—90 frtig. — *Fosztott*: középfinom 120—150 frt; közönséges 80—100 frtig. — *Pehely*: finom 200—230 frt; középfinom 180—195 frt; közönséges 150—170 frtig mind 56 kilónként. A legközelebbi vásár f. év augusztus hó 19-én kezdődik.

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület tulajdona.

A „PATRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása.

Kikémet figy mely h azokat f lett toj juk. Ke retném tatni.

Mie levőnek alaposan hogy az fogva in nyebb y husprod bölcsest. A tojás am keve szedése, tojást o szabálys lekedési dékén la mára ex 2 x 2 = gyerekj felnevel mondtuk fizeti ki zsigerele kát vesz

Más hogy va számotte darabot delmet, 1—2000 tyuknak holdnyi kell, mel beültetve mölcsöt tágas, sz ban kell kében 10 15 tyuk many bé A le dologban